

SAMLING AF FEM LOKALITETER - CASE

NOTAT NR. 1344

Økonomien kan forbedres med omkring 1 mio. kr. ved at udvide soholdet og samle fem lokaliteter på et eller to steder. Det er muligt at sænke fremstillingsprisen med 37 kr. pr. smågris, især på grund af sparet intern transport og flere grise pr. so.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

FORFATTER: BRIAN OSTER HANSEN

UDGIVET: 12. DECEMBER 2013

Dyregruppe: Søer, Smågrise, Slagtesvin

Fagområde: Produktionsøkonomi

Sammendrag

Denne case omfatter en integreret svinebedrift med den nuværende produktion på fem lokaliteter.

I scenarie 1 viser analysen at svineproducenten kan forbedre sin bundlinje med 0,9 mio. kr. årligt ved at udvide soholdet fra 780 til 1.250 søer og ved at samle produktionen fra fem lokaliteter til to, samtidig omlægges produktionen fra fuldt integreret produktion til opfedning af knap 1/5 af grisene til slagt.

Sammenlignes smågriseproduktionen er der et forbedret resultat på 1.254 kr. pr. årso.

Forskellene skyldes at bruttoudbytte svin forbedres med 593 kr. pr. årso og der er 276 kr. pr. årso lavere stykomkostninger. Der spares 467 kr. pr. årso på lavere omkostninger til intern transport mellem lokaliteter og der kan spares 215 kr. pr. årso på andre kapacitetsomkostninger. Der forventes stigende kapitalomkostninger på 298 kr. pr. årso.

Fremstillingsprisen falder fra 372 til 334 kr. pr. smågris solgt i scenarie 1, forskellen skyldes især flere grise pr. so og sparede transportomkostninger intern mellem lokaliteter.

I scenarie 2 kan bundlinjen forbedres med 1 mio. kr. årligt ved at udvide soholdet fra 780 til 1.500 søer og ved at samle produktionen fra fem lokaliteter til én, samtidig omlægges produktionen til ren smågriseproduktion. For smågriseproduktionen forbedres resultatet med 1.028 kr. pr. årssø. Forskellene til scenarie 1 er at der spares 516 kr. pr. årssø på lavere omkostninger til intern transport mellem lokaliteter og udvidelsen koster 573 kr. i øgede kapitalomkostninger. Fremstillingsprisen i scenarie 2 er 341 kr. pr. smågris solgt, forskellen på 7 kr. skyldes transport og kapitalomkostninger.

Formålet med caseundersøgelsen er at undersøge om, der findes økonomiske fordele ved at samle svineproduktion i færre/større produktionsenheder. Det er ikke formålet at analysere effekten af en optimering af den nuværende drift. Denne case analyse omhandler en konkret integreret svinebedrift, hvor der er analyseret på økonomien i svineproduktionen. Konklusionen er foretaget på baggrund af rentabilitetsberegninger, hvor den nuværende drift sammenlignes med to fremtidsscenarier.

TILSKUD

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af udgivelsen. Aktivitetsnr. 76. Journal nr. 32101-D-13-00584.

Baggrund

Der forventes at være stordriftsfordele ved at samle svinebedrifter på få produktionslokaliteter med mange grise hvert sted, fremfor at have mange produktionssteder med få grise hvert sted. Først og fremmest er der meget transport på vejene mellem lokaliteterne af mandskab, grise, foder og gylle. Det medfører omkostninger til løn, brændstof samt køretøjer i øvrigt. Den arbejdstid der anvendes på landevejen kunne have været anvendt i svinestalden til at forbedre produktionsresultaterne.

Produktionsbygningernes størrelse giver endvidere størrelsesøkonomiske fordele, da materialeforbruget ikke er proportionalt med rumindholdet, og det er derfor alt andet lige relativt billigere at bygge større. Desuden er etableringsomkostninger for en ny stald på bar mark stort set ens uanset produktionsstørrelse, og en større produktion på ejendommen vil derfor sænke de gennemsnitlige omkostninger pr. produceret enhed.

Omvendt er der også fordele ved at opdele produktionen på flere mindre lokaliteter. Ved mindre produktionsenheder er det væsentligt nemmere at finde lokaliteter, hvor der kan opnås miljøtilladelse. Sker der et sygdomsudbrud er det alt andet lige billigere at sanere en lille besætning fremfor en stor. Omkostningerne til gylletransport er ligeledes mindre.

I tidligere notater fra Videncenter for Svineproduktion er de økonomiske forskelle ved at have flere lokaliteter blevet undersøgt.

I notat 1302 [1], blev betydningen pr. lokalitet i forhold til kr. pr. årssø analyseret på baggrund af regnskabsdata. Resultaterne viste, at det koster bedriften 238 kr. pr. lokalitet i primært resultat pr. årssø.

I notat 1318 [2], blev betydningen af et ekstra site, ligeledes analyseret på baggrund af regnskabsdata, fundet til at være -254 kr. pr. DE for slagtesvinebedrifter og integrerede bedrifter.

I notat nr. 1111 [3], blev det ved brug af modelberegninger vist, at fremstillingsprisen ved slagtesvineproduktion med 8.000 stipladser på én lokalitet var 23 kr. billigere end ved en bedrift med fire lokaliteter a 2.000 stipladser. Kan grisene på hver lokalitet passes af en ansat der bor på lokaliteten, eller er køreafstandene små, var forskellen nede på 17 kr. pr. slagtesvin. Den største forskel er renter og afskrivninger med godt 10 kr., da stipladsprisen er billigere når der bygges på én lokalitet.

Formålet med denne case analyse er, at undersøge de økonomiske konsekvenser ved at samle svineproduktion i færre/større produktionsenheder. Ejerens vision for bedriften er at fremtidssikre bedriften, der i dag er fordelt på fem lokaliteter, hvoraf de tre er lejede stalde. Det er ikke formålet at analysere effekten af en optimering af den nuværende drift.

Hovedspørgsmål:

- 1) Er det rentabelt at samle produktionen på færre/større produktionsenheder på en svinebedrift?

Materiale og metode

Spørgsmålet hvorvidt det er rentabelt med færre/større produktionsenheder besvares ved at foretage en case analyse på en konkret svinebedrift. Der analyseres udelukkende på økonomien i svineproduktionen, ændringer i logistikomkostninger til/fra marker som følge af produktionsomlægningen, vil blive inddraget i beregningerne såfremt svineproducenten og VSP finder det relevant.

Konklusionen vil blive draget på baggrund af rentabilitetsberegninger, hvor den nuværende drift sammenlignes med to scenarier med omlagt produktion. Data i case analysen er indsamlet fra interview af svineproducenten, informationer fra producentens svinerådgiver, årsrapporten fra 2012, E-kontrol tal fra 2012/2013, DBtjek 2. halvår 2012 samt miljøgodkendelser mv.

Beregningsforudsætninger

Produktiviteten i beregningerne for den nuværende produktion er baseret på E-kontrol tal for et år 2012/2013. Den anvendte arbejdstid er baseret på oplysninger fra DBtjek.

Den udvidede og ombyggede lokalitet med søer og smågrise, forventes at opnå en bedre produktivitet end den der før var på stedet. I den udvidede stald på lokalitet A vil mandskabet bestå af flere fuldtidsansatte til at passe grisene og stalden vil være indrettet med ny moderne produktionsteknologi. Den udvidede og ombyggede stald sammen med fokuseret pasning og tilsyn forventes derfor at give en produktivitet på linje med bedste tredjedel besætninger med hensyn til foderforbrug og dødelighed smågrise. Det betyder, at foderforbruget til smågrise forventes reduceret fra 1,93 til 1,82 FEsv. Dødeligheden smågrise var før 4,1 % med smågrise på tre forskellige lokaliteter, denne forventes forbedret til niveauet for bedste tredjedel der ligger på 2,5 %. Omvendt gør det sig gældende at døde og kasserede slagtesvin stiger fra de nuværende 2,8 % i gennemsnit, for de tre lokaliteter med slagtesvin, til at være 3,1 % på lokalitet D i scenarie 1. De 3,1 % er således det nuværende niveau på lokalitet D, begrundelsen for den uændrede produktivitet er, at der ikke bygges om på stedet.

Da landmanden i forvejen er på niveau med de 25 % bedste med hensyn til fravænnede smågrise pr. årssø, forventes det i samråd med landmand, at der sker en forbedring fra 32,0 til 32,86 fravænnede grise pr. årssø samt et uændret foderforbrug til søer. Produktiviteten antages uændret for den anden fortsættende lokalitet med slagtesvin i scenarie 1, hvor der ikke bygges om.

Tabel 1. Transport beregningsforudsætninger

Traktor med vogn inkl. fører	525 kr. pr. time	26,25 kr. pr. km	20 km/t i gns. hastighed
Lastvogn inkl. fører	700 kr. pr. time	15,56 kr. pr. km	45 km/t i gns. hastighed
Bil inkl. fører	237 kr. pr. time	4,30 kr. pr. km	55 km/t i gns. hastighed

Note: Traktor og lastvogn er baseret på notatet Transportafstand koster - hvor meget kan jeg spare? [4].

Bil: Gennemsnitspris på 4,30 kr. pr. kørt km ifølge FDM, ny bil 275.000 kr., brugstid 3 år. Der er tillagt en timeløn på 165 kr.

Transportomkostningerne er baseret på interview af landmand, hvor den svinerelaterede kørsel internt på bedriften er blevet klarlagt. Til beregningen er der anvendt omkostningsforudsætningerne vist i tabel 1, da en eksakt beregning er for omfattende i forhold til udbyttet.

Tabel 2. Anvendte prisforudsætninger

	Scenarier	Nuværende
Notering, kr. pr. kg	11,20	11,20
Afregningspris, kr. pr. kg	11,75	11,83
Smågrisepris 30 kg, kr. pr. gris	413	413
Sofoder, kr. pr. FE	1,51	1,51
Startblanding, kr. pr. FE	3,41	3,41
Smågriseblanding, kr. pr. FE	1,89	1,89
Slagtesvinefoder, kr. pr. FE	1,54	1,54

De vigtigste anvendte prisforudsætninger er vist i tabel 2.

De 11,20 kr. i notering er baseret på VSP's forventninger til en langsigtet færdigfoderpris på i gennemsnit 1,70 kr. pr. FEsv., hvilket giver en ligevægtspris i den beregnede notering. Ligevægtsprisen er den pris, hvor en gennemsnitlig svineproducent opnår et resultat på 0 kr. efter ejer aflønning og aflønning af den investerede kapital.

Færdigfoderprisen er desuden 1,67 kr./FEso sofoder, 3,57 kr./FEsv startblanding og 2,05 kr./FEsv smågriseblanding. Da der anvendes hjemmeblandet foder på bedriften er foderprisen i beregningerne sat til at være 16 øre lavere pr. FEsv.

Smågriseprisen er beregnet notering for SPF + Myc udregnet fra de 11,20 kr. og de angivne færdigfoderpriser. I scenarierne er der ud fra et forsigtighedsprincip ikke regnet med et tillæg til smågriseprisen, da det ikke er sikkert at der permanent kan opnås et tillæg på smågrisene. Landmanden er overbevist om at der kan opnås et tillæg på 25 kr. pr. smågris, effekten af dette på bundlinjen er også blevet beregnet. Afregningsprisens sammensætning er vist i tabel 18 i appendiks.

Løn er beregnet ud fra tidsforbrug pr. so, smågris og slagtesvin i DBtjek gange en timeløn på 165 kr. i beregningerne. Det er vurderingen at der ikke kan spares på timelønnen i scenarierne. I scenarieberegningerne antages arbejdstiden pr. gris at være uændret.

For den nuværende produktion er andre styk- og kapacitetsomkostninger end foder og løn baseret på driftsgrensanalysen i årsrapporten 2012. I scenarieberegningerne antages det, for den udvidede og ombyggede lokalitet, at andre stykomkostninger end foder og løn samt kapacitetsomkostninger ligger omkring niveauet for bedste tredjedel, se Normtal for omkostninger 2014 [5]. Omkostningerne antages uændret for den anden fortsættende lokalitet i scenarie 1, hvor der ikke bygges om. Det antages at fremtidige produktivetsforbedringer går til at betale for stigende kapacitetsomkostninger, således at der regnes i faste priser i beregningerne.

Der er anvendt tre forskellige kalkulationsrenter, da landmanden skal betale en højere rente på investeringerne end der betales i dag. Der er anvendt en kalkulationsrente på 4,3 % af den investerede kapital i beregningerne for den nuværende produktion, der er gennemsnitlig betalt rente i 2012 for bedriften. Det forudsættes at ny finansiering vil koste 8 % i rente. På baggrund af forøgelse af den bundne kapital i bygninger, inventar og dyr er der derfor beregnet og anvendt en kalkulationsrente på 5,9 % for scenarie 1 og 6,2 % for scenarie 2.

Lejeomkostninger er oplyst i årsrapporten 2012. I scenarierne er der desuden medtaget omkostninger til indkørings- og udfasningstab.

Bedriften

Bedriften er en integreret svinebedrift med fem svinelokaliteter, hvor der i 2012 var 780 årssøer, dyrket 390 ha (heraf 189 ha forpagtet). Der produceres fravænningsgrise på to lokaliteter, smågrise på tre lokaliteter og slagtesvin på fem lokaliteter, heraf tre lejede. Der er en køreafstand på mellem 8 og 18 km fra hovedlokaliteten til satellitlokaliteterne.

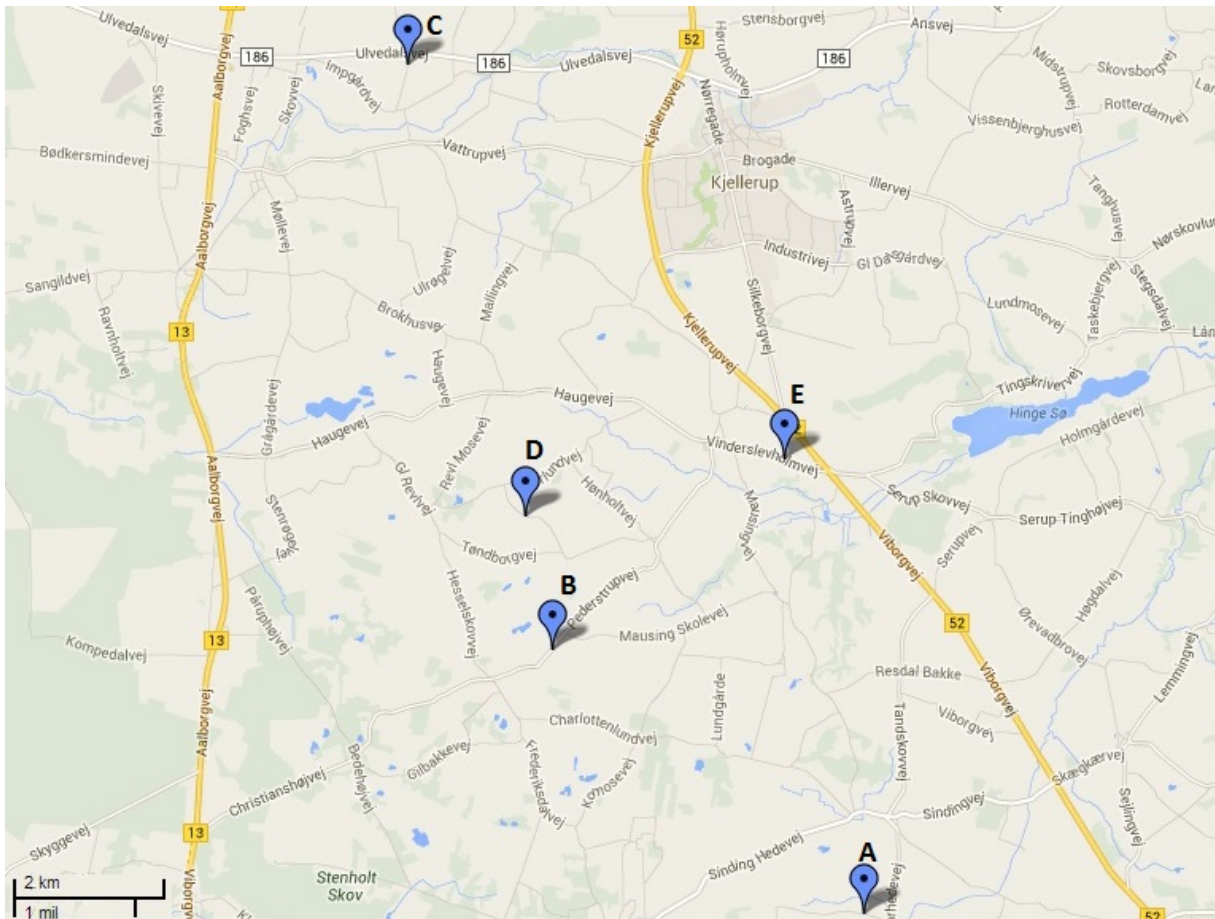
Tabel 3. De nuværende lokaliteter

Lokalitet	A	B	C	D	E	I alt
Antal årssøer	580		200			780
Antal prod. smågrise (6-16 kg)	16.000		8.550			24.550
Antal prod. smågrise (16-30 kg)			21.200	2.887		24.087
Antal producerede slagtesvin		9.100		7.000	7.500	23.600
Antal DE	158	258	142	212	213	983
Ejet / Lejet	Ejet	Lejet	Lejet	Ejet	Lejet	
Forventet restlevetid lokalitet	8 år	8 år ¹	8 år	15 år	8 år ¹	
						Vægtet gns.
Slagtevægt pr. leveret slagtesvin, kg		82		82	82	82
Fravænnede grise pr. årssø	32,5		30,5			32,0
FEso pr. årssø	1.505		1.505			1.505
FEsv pr. kg tilvækst smågrise	2,03		1,88	1,88		1,93
FEsv pr. kg tilvækst slagtesvin		2,71		2,72	2,75	2,73
Døde, % (smågrise 6-16)	3,4		2,9			3,2
Døde, % (smågrise 16-30)			0,9	0,9		0,9
Døde og kasserede, % (slagtesvin)		2,3		3,1	3,0	2,8
Tidsforbrug pr. årssø, min.	465		465			465
Tidsforbrug pr. smågris, min. ²	4,4		4,4	2,2 (4,4/2)		4,4
Tidsforbrug pr. slagtesvin, min.		12,6		12,6	12,6	12,6
Foderforsyning	Hjemme bl. foder	Hjemmebl. foder. fra A.	Hjemmebl. foder. fra A (6-16 kg)	Hjemmebl. foder	Hjemmebl. foder. fra A.	

¹ Lejemål slutter inden restlevetid, men der regnes som om lejeaftalerne fortsætter restlevetiden ud.

² Det forudsættes at halvdelen af arbejdstiden går fra 6-16 kg og halvdelen til 16-30 kg.

I tabel 3 er der vist udvalgte oplysninger om den nuværende svineproduktion. Det bemærkes at der flyttes grise ved både 6, 16 og 30 kg og at der står søer på to lokaliteter. Der anvendes hjemmeblandet foder på alle lokaliteter, en del af foderet køres dog fra lokalitet A til B, C og E. Produktiviteten er på et fornuftigt niveau. Antal fravænnede grise pr. årssø er på niveau med bedste fjerdedel, mens foderforbrug og dødelighed ligger mellem landsgennemsnittet og bedste tredjedel.

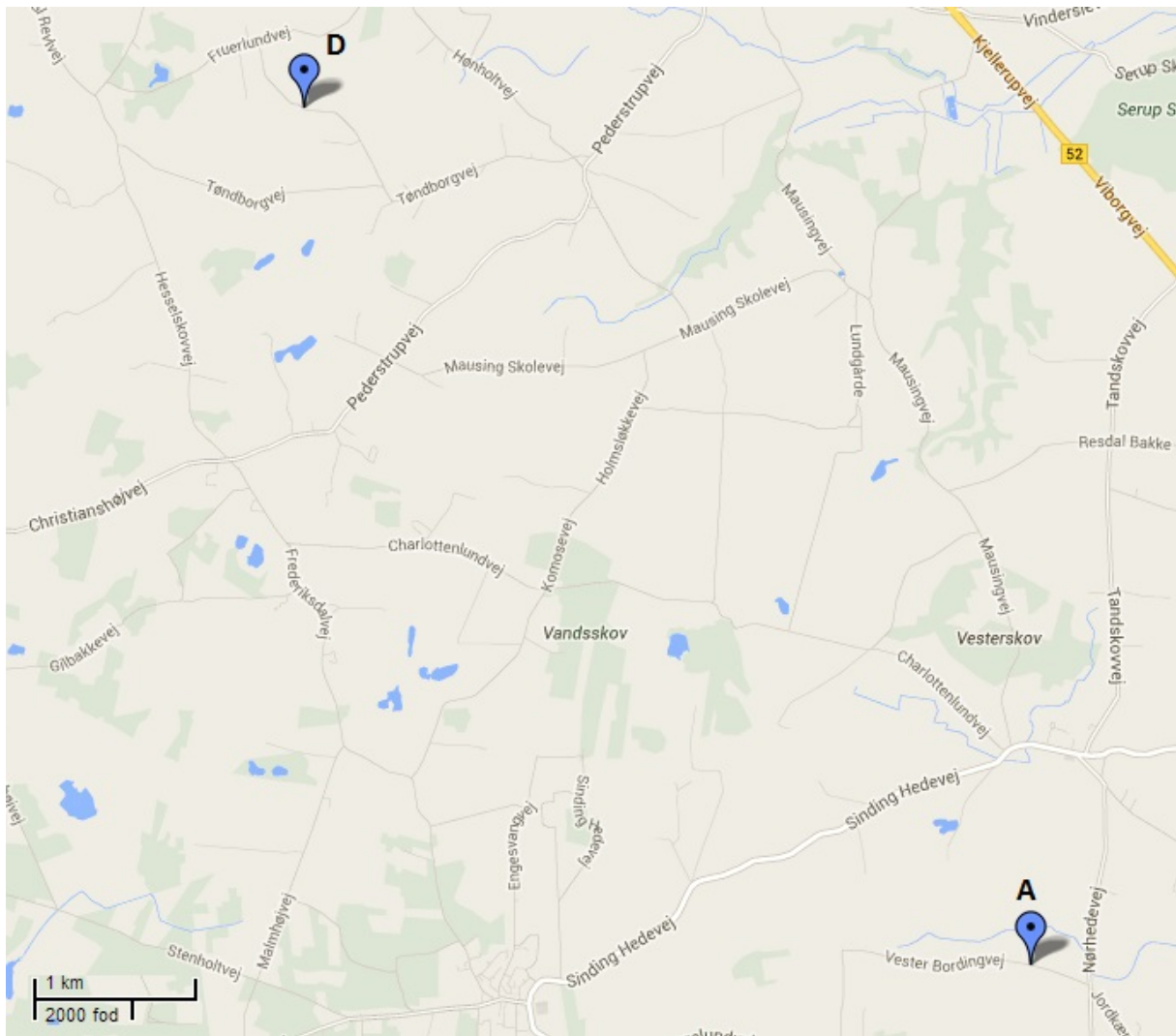
Figur 1. Kort over nuværende lokaliteter med svineproduktion

I figur 1 ses et kort over lokaliteterne med den nuværende svineproduktion. Køreadstanden er på mellem 8 og 18 km fra hovedlokaliteten A ud til hver af de øvrige fire lokaliteter.

Fremtidsscenarier

Det er ejerens vision at udvide og samle produktionen på en eller begge af de to lokaliteter der ejes og derved opbygge en svineproduktion der er fremtidssikret. Den nuværende produktion foregår hovedsagelig i lejede stalde. Det anses ikke for realistisk at fremtidssikre svineproduktionen baseret på lejede stalde.

Den store vision for fremtiden er tydeligt fortalt i to miljøgodkendelser fra 2010, hvor der er givet tilladelse til 2.100 årssøer med fravænningsgrise på A og 63.000 smågrise og 5.700 slagtesvin på D. Da dette scenarie ikke er realistisk at gennemføre i nærmere fremtid, er der analyseret to mindre forkromede udgaver. I scenarie 1 vil produktionen i fremtiden udelukkende foregå på A og D. I scenarie 2 vil der udelukkende være produktion på A.

Figur 2. Kort over fremtidige lokaliteter med svineproduktion.

Det skal nævnes at landmandens rådgivere har regnet på et scenarie, hvor soholdet udvides til 1.200 søer og slagtesvineproduktionen indskrænkes til kun at foregå på lokalitet D. Denne produktion foregår på tre lokaliteter, A, C og D, dvs. der er fortsat produktion med søer og smågrise på hovedlokaliteten A og i et mindre omfang på den lejede lokalitet C.

Der er ikke regnet på dette scenarie her, da scenariet betragtes som en mellemvej for bedriften og altså ikke en optimal løsning på langt sigt, dels fordi der er søer to steder og dels fordi der fortsat vil være megen logistik pga. afstande og kørselsbehov mellem de tre lokaliteter.

Tabel 4. Fremtidig produktionssetup smågriseproduktion

	Nuværende	Scenarie 1	Scenarie 2
Lokaliteter med søer/smågrise	A, C og D	A	A
Antal årssøer	780	1.250	1.500
Antal producerede smågrise	24.445	40.600	48.674
Antal DE	323	466	560
Forventet restlevetid lokaliteter	A: 8, C: 8, og D: 15 år	15 år	15 år
Gns. vægt fravænnede grise, kg (ovf. vægt)	6	6	6
Gns. vægt smågrise, kg (ovf. vægt)	30	30	30
Fravænnede grise pr. årssø	32,00	32,86	32,86
FEso pr. årssø	1.505	1.505	1.505
FEsv pr. kg tilvækst smågrise	1,93	1,82	1,82
Døde, % (smågrise)	4,1	2,5	2,5
Tidsforbrug pr. årssø, min.	465	465	465
Tidsforbrug pr. smågris, min.	4,4	4,4	4,4
Foderforsyning	Hjemmebl. foder	Hjemmebl. foder	Hjemmebl. foder

I tabel 4 er scenarierne for den fremtidige smågriseproduktion vist. I scenarie 1 udvides og ombygges lokalitet A, så der fremover vil være 1.250 årssøer med produktion af 30 kg grise. I scenarie 2 udvides der til 1.500 søer, men ellers er forudsætningerne for smågriseproduktionen de samme som i det første scenarie.

Tabel 5. Fremtidig produktionssetup slagtesvineproduktion

	Nuværende	Scenarie 1
Lokaliteter med slagtesvin	B, D og E	D
Antal producerede slagtesvin	23.600	7.200
Antal DE	653	204
Forventet restlevetid lokaliteter	B: 8, D: 15, og E: 8 år	15 år
Gns. vægt smågrise, kg (ovf. vægt)	30	30
Gns. slagtevægt, kg	82	82
FEsv pr. kg tilvækst slagtesvin	2,73	2,72
Døde og kasserede, %	2,8	3,1
Tidsforbrug pr. slagtesvin, min.	12,6	12,6
Foderforsyning	Hjemmebl. foder	Hjemmebl. foder

I tabel 5 er scenarie for den fremtidige slagtesvineproduktion vist. I scenarie 1 vil der fremover kun være slagtesvin på lokalitet D. I scenarie 2 er der ingen slagtesvineproduktion.

Tabel 6. Transport intern på bedriften udspecificeret

	Scenarie 1	Nuværende	Forskel
Specifikation af transport	1.000 kr.		
Flytning af mandskab	50	261	-211
Flytning af grise	37	264	-226
Flytning af gylle	13	11	2
Flytning af foder	0	192	-192
Flytning af korn	22	22	0
I alt	122	748	-626

I tabel 6 er transportomkostningerne for den nuværende produktion og scenarie 1 vist. I den nuværende produktion flyttes der gris rundt ved både 6, 16 og 30 kg, der er desuden en del kørsel for mandskabet til at køre rundt og besøge flere lokaliteter til dagligt tilsyn og arbejde samt at der flyttes hjemmeblandet foder fra lokalitet A til lokaliteterne B og E. De fleste transportomkostninger mellem lokaliteter forsvinder og den samlede transportomkostning falder med næsten 84 %, fra 748.000 kr. til 122.000 kr.

Det forventes, at alle interne transportomkostninger relateret til at have flere lokaliteter bortfalder i scenarie 2, hvor der kun er én lokalitet.

Tabel 7. Investering i udvidelse på lokalitet A i scenarier

	Scenarie 1	Scenarie 2
Bygningsdele	1.000 kr.	
Drægtighedsstald	3.200	4.900
Farestald	3.300	5.000
Klimastald	7.000	10.900
Ombygning af eksisterende stalde	500	500
Gyllebeholder	400	600
I alt	14.400	21.900

I tabel 7 er investeringsomkostningerne til udvidelse og ombygning af lokalitet A for scenarie 1 og 2 vist. Investeringen koster 14,4 mio. kr. i scenarie 1. Tallene er baseret på oplysninger fra landmand og et kvalificeret skøn. Der investeres i 2.000 m² klimastald, 900 m² drægtighedsstald, 700 m² farestald, ombygning af de eksisterende faciliteter og en ny gyllebeholder.

I scenarie 2 koster investeringen 21,9 mio. kr. Tallene er et kvalificeret skøn.

Resultater og diskussion

Tabel 8. Økonomi i nuværende produktion

Kapitalværdi, mio. kr.	21,3
Tilbagebetalingstid i år (bygninger og inventar)	4
Fremstillingspris, kr. pr. kg slagtevægt solgt	10,56
Afregningspris, kr. pr. kg slagtevægt solgt	11,83
Nulpunktsrente ¹	21,84 %

¹ Leje udgør over halvdelen af kapitalomkostningerne (renter og leje)

I tabel 8 er økonomien i den nuværende svineproduktion beregnet ud fra de tidligere nævnte forudsætninger, dvs. bl.a. en notering på 11,20 kr. Beregningerne viser at den nuværende produktion har en positiv kapitalværdi og at afregningsprisen er 1,27 kr. højere end fremstillingsprisen. Med til forklaringen af den høje nulpunktsrente er, udover en god produktivitet, også at den bundne kapital er lav, da en stor del af lokaliteternes værdi er afskrevet og restlevetiden er relativ kort, desuden er der ingen bundne aktiver i bygninger og inventar på de tre lejede lokaliteter.

Der er dog muligheder for forbedring i den nuværende produktion, da det må være muligt med de eksisterende lokaliteter at undgå noget af den megen transport mellem lokaliteter. Der er også potentiale i at forbedre produktiviteten for søer på lokalitet C, der kun er på 30,5 fravænnede grise pr. årssø i forhold til lokalitet A's 32,5. Samtidig er der stadig plads til forbedring vedr. foderforbrug og dødelighed hos vækstdyrene.

En forbedring af produktiviteten i et vist omfang er ikke urealistisk. Det er imidlertid ikke en fremtidssikring af bedriften. Hovedlokalitet A har kun en forventet restlevetid på 8 år og produktion på de tre lejede lokaliteter giver usikkerhed mht. opsigelse og lejestigning. Ved at samle produktionen på en eller begge af de to ejede lokaliteter opnås der en fremtidssikring af bedriften såfremt omkostningerne dermed kan reduceres til et niveau der ligger under den fremtidige afregningspris. Der er transportomkostninger at spare ved at samle produktionen og der er størrelsesøkonomi i form af bedre management samt en forbedret produktivitet i den til-/ombyggede stald.

Tabel 9. Økonomi i fremtidsscenerier

	Scenarie 1	Scenarie 2
Kapitalværdi, mio. kr.	51,8	53,6
Tilbagebetalingstid i år (bygninger og inventar)	6	6
Fremstillingspris, kr. pr. smågris solgt ¹	334	341
Pris, kr. pr. smågris solgt ¹	413	413
Fremstillingspris, kr. pr. kg slagtevægt solgt ²	11,41	
Afregningspris, kr. pr. kg slagtevægt solgt ²	11,75	
Nulpunktsrente	21,87 %	21,09 %

¹ Udelukkende smågrise

² Udelukkende slagtesvin

I tabel 9 er resultatet for den økonomiske rentabilitet i de to scenarier beregnet.

Fremstillingsprisen er ikke umiddelbart sammenlignelig før og efter omlægning af bedriften, da produktionen skifter fra integreret produktion med opfedning af alle grise til slagt, til at være en produktion hvor under hver femte gris henholdsvis ingen grise opfedes som slagtesvin.

I tabellen er fremstillingsprisen opdelt i smågrise og slagtesvin, således at fremstillingsprisen er sammenlignelig med salgsprisen for både smågriseproduktion og slagtesvineproduktion. Det bemærkes, at der er op til hele 79 kr. i forskel mellem fremstillingsprisen og salgsprisen på smågrise, således at der er stor margin før smågriseproduktionen bliver urentabel. Der er også en pæn margin imellem fremstillingspris og afregningspris i slagtesvineproduktionen. Fremstillingsprisen på smågrise skal sammenlignes med at fremstillingsprisen i den nuværende produktion er på 372 kr. pr. smågris.

I scenarie 1 er nulpunktsrenten næsten uændret på knap 22 % og kapitalværdien er øget kraftigt i forhold til i den nuværende produktion, det kan derfor konkluderes at bedriftens konkurrencekraft øges betydeligt ved at udvide soholdet, nedlægge størstedelen af slagtesvineproduktionen og samle bedriften. Inkl. et tillæg på 25 kr. pr. smågris, vil kapitalværdien stige med 12,2 mio. kr. og nulpunktsrenten vil blive på 25,58 %.

I scenarie 2 stiger fremstillingsprisen med 7 kr. i forhold til scenarie 1. Det skyldes at den samlede bundne kapital i bygninger, inventar og dyr er 4 mio. kr. større i scenarie 2, så kapitalomkostningerne bliver højere. Nulpunktsrenten er fortsat rigtig fin, så da der produceres flere smågrise giver det en større kapitalværdi. Der er ikke den store forskel på scenarierne, men scenarie 1 vurderes til at være en lidt bedre investering end scenarie 2.

Tabel 10. Økonomisk forskel mellem scenarier og nuværende produktion

	Scenarie 1	Scenarie 2
Kapitalværdi, mio. kr.	30,5	32,3
Tilbagebetalingstid for omlægning af produktion i år ¹	9	9
Nulpunktsrente for omlægning af produktion ²	21,92 %	19,99 %

¹ Her er forskellen i investeret kapital i bygninger og inventar tjent hjem

² Den rente forskellen mellem scenariet og den nuværende produktion kan bære for at være rentabel

Økonomien i de nye produktionssetup skal sammenholdes med økonomien i den nuværende produktion. Den nye produktion skal være i stand til at "betale" for den indtjening man går glip af ved at stoppe med den gamle produktion. Tabel 10 viser forskellen mellem scenariet og den nuværende produktion. Som det fremgår af tabel 7 skal der investeres henholdsvis 14,4 og 21,9 mio. kr. i scenarierne og det er den investering det tager 9 år at tjene hjem, således forstået at kapitalværdien i scenarierne er bedre end hvis man havde fortsat med den nuværende produktion. Nulpunktsrenten skal tolkes på samme måde, her er det væsentligt at være opmærksom på at nulpunktsrenten for den

nuværende produktion i tabel 8 er "for høj", da en stor del af produktionen foregår i lejede stalde, og lejeomkostningen ikke stiger, hvis kalkulationsrenten stiger.

Scenarie 1

Soholdet udvider samtidig med at det meste af slagtesvineproduktionen stopper. En direkte sammenligning før og efter er derfor kun mulig for smågriseproduktionen. Det samlede resultat for bedriften forbedres med 0,9 mio. kr. En sammenligning af det samlede resultat før og efter er vist i appendiks.

Tabel 11. Smågriseproduktion - Scenarie 1 i forhold til nuværende produktion

Specifikation af resultat	Scenarie 1	Nuværende Kr. pr. årssso	Forskel
Salg af 30 kg smågrise	13.236	12.673	563
Salg af slagtesøer/-polte	817	792	25
Køb af egne sopolte	617	622	-5
Bruttoudbytte	13.436	12.843	593
Foderomkostninger	5.252	5.313	-61
Dyrlæge og medicin	491	442	49
Diverse stykomkostninger	473	736	-263
Stykomkostninger i alt	6.216	6.492	-276
Dækningsbidrag	7.220	6.351	869
Energi	397	265	132
Vedligehold	266	273	-7
Lønomsomkostninger	1.669	1.654	16
Forsikring	98	193	-94
Transport intern	49	516	-467
Diverse kapacitetsomkostninger	233	495	-262
Kontante kapacitetsomkostninger	2.713	3.396	-683
Afskrivning bygninger	771	608	163
Afskrivning inventar	372	404	-32
Leje af driftsbygninger	0	254	-254
Renteomkostninger af bundet kapital	840	419	421
Kapitalomkostninger i alt	1.983	1.685	298
Årligt resultat	2.525	1.271	1.254

I tabel 11 er det udelukkende smågriseproduktionen før og efter der sammenlignes for scenarie 1, hvor det er muligt at sammenligne indtægter og udgifter pr. årssso. Samlet stiger resultatet i smågriseproduktionen med 1.254 kr. pr. årssso.

Bruttoudbyttet ændres som følge af, at lavere smågrisedødelighed giver 221 kr. pr. årssso, mens forbedringen i antal fravænnede grise pr. årssso giver 342 kr. De 25 kr. pr. årssso i højere salg af slagtesøer skyldes en lidt lavere sodødelighed.

Foderomkostningerne falder, hvilket skyldes at det koster 28 kr. pr. årssso på grund af lavere smågrisedødelighed, mens det koster 80 kr. at antal fravænnede stiger. Endelig giver forbedringen i foderproduktivitet hos smågrise 169 kr. lavere foderomkostning pr. årssso.

De interne transportomkostninger falder kraftigt, da antal ture der skal køres mellem lokaliteter falder meget, dette giver 467 kr. lavere transportomkostning pr. årssso inkl. løn til chauffør. Lønomsomkostningen til pasning af grise er svagt stigende, hvilket skyldes at der er flere grise pr. årssso der skal tilses.

Andre styk- og kapacitetsomkostninger er vurderet i forhold til normalt for bedste tredjedel, hvor niveauet i fremtiden forventes at ligge på linje med bedste tredjedel. Især diverse styk- og kapacitetsomkostninger forventes at falde pænt. Fra normtallene må det forventes at der kan spares på forsikringsomkostningerne, hvilket er sandsynligt da det ifølge Topdanmark er billigere at forsikre store nye bygninger end små ældre bygninger. Der forventes højere energiomsomkostninger pr. årssso i beregningerne, hvilket skyldes at den oplyste energiomsomkostning i driftsgrensregnskabet er sat meget lavt.

Kapitalomsomkostningerne stiger med 298 kr. pr. årssso, heraf de 95 som følge af selve investeringen i udvidelse af produktionen og resten pga. en højere betalt rente.

Tabel 12. Forskelle i fremstillingspris smågris – Scenarie 1 i forhold til nu

Flere solgte grise pr. so (fra 30,98 til 32,04)	Kr.	-16
Transport intern mellem lokaliteter	Kr.	-15
Foder	Kr.	-2
Diverse styksomkostninger	Kr.	-9
Diverse kapacitetsomkostninger	Kr.	-9
Forsikring	Kr.	-3
Kapitalomsomkostninger	Kr.	10
Energi	Kr.	4
Dyrlæge og medicin	Kr.	2
Andet ¹	Kr.	1
I alt	Kr.	-37

¹ Andet er: Salg af slagtesøer/-polte, køb af egne sopolte, vedligehold og lønomsomkostninger

Fremstillingsprisen falder fra 372 kr. til 334 kr. pr. solgt smågris, konkurrenceevnen forbedres altså betragteligt. I tabel 12 er forskellene i fremstillingspris mellem scenarie 1 og den nuværende produktion vist. De vigtigste forskelle skyldes flere grise pr. so og sparet intern transport mellem lokaliteter. Den forventede forbedring i produktivitet og omkostninger til niveauet for tredjedel bedste bidrager desuden med besparelser på foder og diverse styk- og kapacitetsomkostninger.

Tabel 13. Følsomhedsanalyse for scenarie 1 - smågriseproduktion

Fravænnede grise pr. årssso	31,00	32,00	32,86	33,00	34,00
Ændring i resultat, kr. pr. årssso	-512	-237	0	39	314
Foderforbrug smågrise, FEsv pr. kg tilvækst	1,92	1,87	1,82	1,77	1,72
Ændring i resultat, kr. pr. årssso	-146	-73	0	73	146
Foderpris, kr. pr. FE (sofoder/smågrise foder)	(1,71/2,09)	(1,61/1,99)	(1,51/1,89)	(1,41/1,79)	(1,31/1,69)
Ændring i resultat, kr. pr. årssso	-567	-283	0	283	567
Notering, kr. pr. kg	10,20	10,70	11,20	11,70	12,20
Ændring i resultat, kr. pr. årssso	-1.311	-655	0	655	1.311
Investering i udvidelse, kr.	16 mio.	15 mio.	14,4 mio.	13 mio.	12 mio.
Ændring i resultat, kr. pr. årssso	-126	-47	0	110	189

I tabel 13 er der vist nulpunkter og følsomheder for scenarie 1's smågriseproduktion. Det er foderpris, antal fravænnede grise pr. årssso og noteringen der er de vigtigste faktorer, her vil relativt realistiske ændringer i negativ retning kunne gøre økonomien i scenarie 1 dårlig. Nulpunktet for antal fravænnede grise pr. årssso er 23,68. Nulpunktet for foderprisen er 2,40 kr. pr. FEso for sofoder samtidig med at smågrise foder stiger til 2,78 kr. pr. FEsv. Nulpunktet for noteringen ligger på 9,27 kr. pr. kg.

Tabel 14. Slagtesvineproduktion - Scenarie 1 i forhold til nuværende produktion

Specifikation af resultat	Scenarie 1	Nuværende Kr. pr. slagtesvin	Forskel
Salg af slagtesvin	948	956	-8
Produktionsafgift slagtesvin	6	6	0
Overførsel af 30 kg grise	419	419	1
Bruttoudbytte	523	532	-9
Foderomkostninger	324	325	-1
Dyrlæge og medicin	5	4	1
Diverse stykomkostninger	11	9	2
Stykomkostninger i alt	340	338	2
Dækningsbidrag	182	194	-11
Energi	29	20	9
Vedligehold	5	6	-1
Lønomsomkostninger	35	35	0
Forsikring	2	1	0
Transport intern	8	15	-6
Diverse kapacitetsomkostninger	11	10	2
Kontante kapacitetsomkostninger	90	86	4
Afskrivning bygninger	22	8	14
Afskrivning inventar	15	2	13
Leje af driftsbygninger	0	25	-25
Renteomkostninger af bundet kapital	28	11	17
Kapitalomkostninger i alt	65	47	18
Årligt resultat	28	60	-33

I tabel 14 er slagtesvineproduktionen sammenlignet for scenarie 1 i forhold til nu målt pr. slagtesvin.

Der er en anelse lavere afregningspris så indtjeningen fra salg af slagtesvin falder med 8 kr. pr. produceret slagtesvin.

Energiomkostningen er markant højere på D end på de to lejede slagtesvinelokaliteter B og E der udfases, noget af forskellen i elforbrug skyldes at der er mølleri på lokalitet D, mens B og E får hjemmeblandet foder fragtet fra A. Der kan spares nogle penge på intern transport, da der før omlægning er flere ture relateret til lokaliteterne med slagtesvineproduktion.

Kapitalomkostningerne stiger, hvilket skyldes at lejeomkostningen er billigere end den bundne kapital i bygninger og inventar på lokalitet D der forrentes med 5,9 % i beregningerne for scenarie 1.

Samlet falder resultatet med 33 kr. pr. slagtesvin i scenarie 1, hvilket skyldes en lavere afregningspris og at produktionen på lokalitet D alene er dyrere end den nuværende slagtesvineproduktion på B, D og E. Nulpunktsnoteringen for scenarie 1's slagtesvineproduktion ligger højere end smågrisedelen, da nulpunktsnoteringer for slagtesvinedelen er på 10,45 kr. pr. kg.

Scenarie 2

Smågriseproduktionen i scenarie 2 sammenlignes her med den nuværende smågriseproduktion. Den samlede forbedring i resultat for bedriften er på 1 mio. kr., detaljer kan ses i appendiks.

Tabel 15. Smågriseproduktion - Scenarie 2 i forhold til nuværende produktion

Specifikation af resultat	Scenarie 2	Nuværende Kr. pr. årsso	Forskel
Salg af 30 kg smågrise	13.236	12.673	563
Salg af slagtesøer/-polte	817	792	25
Køb af egne sopolte	617	622	-5
Bruttoudbytte	13.436	12.843	593
Foderomkostninger	5.252	5.313	-61
Dyrlæge og medicin	491	442	49
Diverse stykomkostninger	473	736	-263
Stykomkostninger i alt	6.216	6.492	-276
Dækningsbidrag	7.220	6.351	869
Energi	397	265	132
Vedligehold	266	273	-7
Lønomsomkostninger	1.669	1.654	16
Forsikring	98	193	-94
Transport intern	0	516	-516
Diverse kapacitetsomkostninger	233	495	-262
Kontante kapacitetsomkostninger	2.664	3.396	-731
Afskrivning bygninger	878	608	270
Afskrivning inventar	427	404	23
Leje af driftsbygninger	0	254	-254
Renteomkostninger af bundet kapital	953	419	534
Kapitalomkostninger i alt	2.258	1.685	573
Årligt resultat	2.298	1.271	1.028

I tabel 15 er det smågriseproduktionen før og efter der sammenlignes for scenarie 2. Samlet stiger resultatet i smågriseproduktionen med 1.028 kr. pr. årssø. Den højere fremstillingspris i scenarie 2 i forhold til scenarie 1 er årsagen til at resultatet pr. årssø forbedres mindre i scenarie 2, forskellen skyldes forskelle i transport og kapitalomkostninger.

Der er ikke de store forskelle på scenarie 2 i forhold til scenarie 1 med hensyn til smågriseproduktion. Der er 250 flere søer og kun én lokalitet. Det er altså stort set de samme ting, der kan siges om scenarie 2, som det der står i kommenteringen til tabel 11.

Der spares yderligere 49 kr. pr. årssø i intern transport i forhold til scenarie 1, da der ikke længere er nogen transport mellem egne lokaliteter.

Kapitalomkostningerne stiger med 322 kr. pr. årssø, hvilket skyldes at den bundne kapital i bygninger, inventar og dyr er 4 mio. kr. større i scenarie 2 i forhold til scenarie 1.

Tabel 16. Forskelle i fremstillingspris smågris – Scenarie 2 i forhold til nu

Transport intern mellem lokaliteter	Kr. -17
Flere solgte grise pr. sø (fra 30,68 til 32,04)	Kr. -16
Foder	Kr. -2
Diverse stykomkostninger	Kr. -9
Diverse kapacitetsomkostninger	Kr. -9
Forsikring	Kr. -3
Kapitalomkostninger	Kr. 19
Energi	Kr. 4
Dyrlæge og medicin	Kr. 2
Andet ¹	Kr. 1
I alt	Kr. -30

¹ Andet er: Salg af slagtesøer/-polte, køb af egne sopolte, vedligehold og lønomkostninger

Fremstillingsprisen falder fra 372 kr. til 341 kr. pr. solgt smågris i scenarie 2. Det koster 7 kr. mere at fremstille en smågris i forhold til scenarie 1, forskellen skyldes at kapitalomkostningerne stiger mere (+9 kr.) og de interne transportomkostninger falder mere (-2 kr.).

Tabel 17. Følsomhedsanalyse for scenarie 2

Fravænnede grise pr. årssø	31,00	32,00	32,86	33,00	34,00
Ændring i resultat, kr. pr. årssø	-511	-236	0	38	313
Foderforbrug smågrise, FEsv pr. kg tilvækst	1,92	1,87	1,82	1,77	1,72
Ændring i resultat, kr. pr. årssø	-146	-73	0	73	146
Foderpris, kr. pr. FE (sofoder/smågrisefoder)	(1,71/2,09)	(1,61/1,99)	(1,51/1,89)	(1,41/1,79)	(1,31/1,69)
Ændring i resultat, kr. pr. årssø	-567	-283	0	283	567
Notering, kr. pr. kg	10,20	10,70	11,20	11,70	12,20
Ændring i resultat, kr. pr. årssø	-1.309	-655	0	655	1.309
Investering i udvidelse, kr.	24 mio.	23 mio.	21,9 mio.	21 mio.	20 mio.
Ændring i resultat, kr. pr. årssø	-139	-73	0	60	126

I tabel 17 er der vist nulpunkter og følsomheder for scenarie 2, hvor der udelukkende er smågriseproduktion. Igen er det foderpris, antal fravænnede grise pr. årssø og noteringen der har størst betydning. Nulpunkterne er en anelse dårligere end i scenarie 1. Nulpunktet for antal fravænnede grise pr. årssø er 24,50. Nulpunktet for sofoderprisen er 2,32 kr. pr. FEso samtidig med smågrisefoder til 2,70 kr. pr. FEsv. Nulpunktet for noteringen ligger på 9,44 kr. pr. kg.

Konklusion

Ved at udskifte fem svinelokalteter med to lokaliteter forbedres resultatet med 0,9 mio. kr. årligt i scenarie 1, skiftes der til én lokalitet er forbedringen 1 mio. kr. årligt i scenarie 2.

I scenarie 1 øges produktionen i sohold fra 780 til 1.250 årssøer, smågriseproduktionen øges til 40.600 stk., mens antal producerede slagtesvin mindskes til 7.200 stk. slagtesvin. Den årlige forbedring i resultat for scenarie 1 forventes at blive 0,9 mio. kr. Investeringen har en tilbagebetalingstid på 9 år ved en kalkulationsrente på 5 %. Investeringen kan bære en nulpunktsrente på 21,92 %. Overskuddet ved investeringen forventes at blive på 30,4 mio. kr. Dette er efter at værdien af den nuværende produktion er trukket fra. Såfremt det er muligt at opnå et tillæg på 25 kr. pr. smågris, vil resultatet blive forbedret med 0,8 mio. kr. årligt, det vil sige kapitalværdien vil blive 12,2 mio. kr. højere.

Sammenlignes smågriseproduktionen før og efter for scenarie 1, falder fremstillingsprisen fra 372 kr. til 334 kr. pr. solgt smågris, hvilket primært skyldes sparede omkostninger til intern transport mellem lokaliteter og at der sælges flere grise pr. årssø på grund af flere fravænnede og lavere smågrisedødelighed.

Resultatet forbedres med 1.254 kr. pr. årssø. Forskellene skyldes at bruttoudbytte svin forbedres med 593 kr. pr. årssø og der er 276 kr. pr. årssø lavere stykomkostninger. Der spares 467 kr. pr. årssø på lavere omkostninger til intern transport mellem lokaliteter og der kan samlet spares 215 kr. pr. årssø på andre kapacitetsomkostninger. Der forventes stigende kapitalomkostninger på 298 kr. pr. årssø.

I scenarie 2 øges produktionen i sohold fra 780 til 1.500 årssøer, smågriseproduktionen øges til 48.674 stk., mens slagtesvineproduktionen lukkes ned. Den årlige forbedring i resultat for scenarie 2 forventes at blive 1 mio. kr. Investeringen har en tilbagebetalingstid på 9 år ved en kalkulationsrente på 5 %. Investeringen kan bære en nulpunktsrente på 19,99 %. Overskuddet ved investeringen forventes at blive på 32,3 mio. kr. efter at værdien af den nuværende produktion er trukket fra. Såfremt det er muligt at opnå et tillæg på 25 kr. pr. smågris, vil resultatet blive forbedret med 1,2 mio. kr. årligt, det vil sige kapitalværdien vil blive 17,8 mio. kr. højere.

Sammenlignes smågriseproduktionen før og efter for scenarie 2, falder fremstillingsprisen fra 372 kr. til 341 kr. pr. solgt smågris. De 7 kr. højere fremstillingsomkostninger end i scenarie 1 skyldes lavere transportomkostninger, der mere end opvejes af højere kapitalomkostninger pr. gris.

Resultatet bliver forbedret med 1.028 kr. pr. årssø. Forskellen til scenarie 1 er at i scenarie 2 er der en besparelse på 516 kr. pr. årssø på transportomkostninger internt mellem lokaliteter, da denne omkostning kan spares helt væk ved kun at have én lokalitet, men udvidelsen til 1.500 søer er dyrere og koster 573 kr. pr. årssø i øgede kapitalomkostninger.

Ved at samle produktionen i enten to eller én enhed, vil der være endnu bedre mulighed for arbejdsplanlægning og professionelt mandskab i staldene, hvilket vil forbedre produktiviteten og give bedre mulighed for omkostningsminimering. Der vil desuden kunne spares kraftigt på transportomkostningerne mellem lokaliteter. En udvidet større soenhed kan give mulighed for en mere effektiv udnyttelse af produktionsapparatet, og dermed en mere konkurrencedygtig svineproduktion og en fremtidssikring af bedriften.

Inden investeringen foretages skal det overvejes nøje om de konkrete business cases er tilstrækkelig holdbare. Umiddelbart bør man gå videre med processen med et af scenarierne, da afkastet ved investeringen er højt, hvad enten der måles på kapitalværdi, tilbagebetalingstid eller nulpunktsrenten.

Scenarie 1 er en anelse bedre med hensyn til at fremstillingsprisen er 7 kr. lavere pr. smågris og da nulpunktsrenten er lidt højere. Omvendt er kapitalværdien højere i scenarie 2, men der kræves også en investering i bygninger og inventar, der er 7,5 mio. kr. højere, hvilket modvirkes af afhændelse af lokalitet D, så der netto er bundet 4 mio. kr. mere i scenarie 2. Hvis der er en positiv eller negativ værdi i forbindelse med et frasalg af lokalitet D, i forhold til den i regnskabet bogførte værdi af lokalitet D, kan resultatet for scenarie 2 ændre sig i opad- eller nedadgående retning.

Scenarie 2, hvor der udvides til 1.500 søer, kan med fordel kombineres med scenarie 1, således at der bibeholdes slagtesvineproduktion på lokalitet D. Det bør ligeledes overvejes om der er en ekstra værdi forbundet med at opfede en del slagtesvin selv, da der ellers kan komme tab ved salg af brokgrise og "vraggrise".

Scenarierne er påvirket negativt af en forventet højere finansieringsrente på 5,9 % for scenarie 1 og 6,2 % for scenarie 2, sammenholdt med 4,3 % for den nuværende produktion. Kan der skaffes billigere finansiering vil dette forbedre business casene.

Et alternativ til at udvide lokalitet A, er at opsigte en eller flere af lejeaftalerne for at spare på de interne transportomkostninger, men da alle lokaliteter bidrager positivt til bedriftens samlede økonomi, selv når der er taget højde for endog særdeles optimistiske besparelser på transport, bør lejeaftalerne bibeholdes.

Et andet alternativ er at gøre som i scenarie 1, det vil sige udvide og samle soholdet på lokalitet A og opfede slagtesvin på D, og så fortsat leje en eller to stalde, så en større andel af smågrisene kan blive opfedet som slagtesvin. Der kan stadig spares på transportomkostningerne ved at gå fra to til en lokalitet med søer, samtidig med at der udelukkende vil blive flyttet grise ved 30 kg, i stedet for som i dag ved både 6, 16 og 30 kg.

En tredje mulighed, som landmandens rådgivere har regnet på, er et scenarie hvor der er svineproduktion på A, C og D og hvor soholdet udvides til samlet 1.200 søer på A og C. Dette er en mellemløsning mellem scenarierne og den nuværende produktion, hvor der ikke er det store at spare på den interne transport.

Der er også andre alternativer der kræver større investeringer, f.eks. visionen om 2.100 søer med fravænningsgrise på A og 63.000 smågrise og 5.700 slagtesvin på D.

Referencer

- [1] Hansen, B.O. (2013): Stordriftsfordele i svineproduktion. [Notat nr. 1302, Videncenter for Svineproduktion](#)
- [2] Kristensen, N.V. (2013): Værdikæden i svineproduktionen. [Notat nr. 1318, Videncenter for Svineproduktion](#)
- [3] Udesen, F.; Christiansen M.G.; Hansen, B.O. (2011): Driftsøkonomisk optimale besætningsstørrelser. [Notat nr. 1111, Videncenter for Svineproduktion](#)
- [4] Højholdt, M. (2011): Transportafstand koster – hvor meget kan jeg spare? Produktionsøkonomi Planteavl 2011, Videncentret for Landbrug, Planteavl
- [5] Kristensen, N.V. (2013): Normtal for omkostninger 2014. [Notat nr. 1327, Videncenter for Svineproduktion](#)
- [6] Udesen, F. (2013): Grundlag for den beregnede smågrisenotering. [Notat nr. 1326, Videncenter for Svineproduktion](#)

Appendiks

Table 18. Afregningsprisens sammensætning

	Scenarie	Nuværende	Forskel
		Kr. pr. kg leveret slagtevægt	
Vægtregulering	-0,12	-0,12	0,00
Kødprocent	-0,08	-0,08	0,00
Sygdomsfradrag	-0,02	-0,02	0,00
Læssebidrag	-0,02	-0,02	0,00
DC Logistik	-0,11	-0,11	0,00
DC Marked	0,00	0,08	-0,08
Tillæg/fradrag i alt	-0,35	-0,27	-0,08
Notering	11,20	11,20	0,00
Tillæg/fradrag i alt	-0,35	-0,27	-0,08
Efterbetaling	0,90	0,90	0,00
Afregningspris	11,75	11,83	-0,08

Tabel 19. Resultatsammenligning - Scenarie 1 i forhold til nuværende produktion

Specifikation af resultat	Scenarie 1	Nuværende 1.000 kr.	Forskel
Salg af slagtesvin	6.785	22.435	-15.650
Salg af 30 kg smågrise	13.525	0	13.525
Salg af slagtesøer/-polte	1.021	618	404
Køb af egne sopolte	771	485	286
Bruttoudbytte	20.560	22.567	-2.007
Foderomkostninger	8.900	11.814	-2.914
Dyrlæge og medicin	650	450	200
Diverse stykomkostninger	671	781	-110
Stykomkostninger i alt	10.221	13.045	-2.824
Dækningsbidrag	10.340	9.523	817
Energi	702	676	26
Vedligehold	370	356	14
Lønomkostninger	2.336	2.108	229
Forsikring	135	184	-49
Transport intern	122	748	-626
Diverse kapacitetsomkostninger	374	617	-243
Kontante kapacitetsomkostninger	4.039	4.689	-650
Afskrivning bygninger	1.120	660	460
Afskrivning inventar	572	367	205
Leje af driftsbygninger	0	798	-798
Renteomkostninger af bundet kapital	1.253	595	658
Kapitalomkostninger i alt	2.945	2.420	525
Årligt resultat	3.356	2.414	942

I tabel 19 er det samlede resultatet før og efter omlægning af produktionen i scenarie 1 vist.

Bruttoudbyttet falder med 2 mio. kr., hvilket primært skyldes at bedriften går fra at være fuldt integreret til at opfede under hvert femte slagtesvin selv, samtidig med at soantallet udvides med 60 %.

Smågriseproduktionen udvides med ca. 16.100 smågrise, hvoraf de ca. 1.400 smågrise skyldes forbedret produktivitet, mens resten skyldes det udvidede soantal. Indtjeningen fra salg af slagtesvin falder, da antal solgte slagtesvin falder fra ca. 23.300 til ca. 7.100 stk.

Tabel 20. Forklaring på ændret foderomkostning scenarie 1

	Mio. kr.
Flere søer	+2,5
Færre slagtesvin	-5,3
Flere grise pr. årssø	+0,1
Lavere foderforbrug smågrise	-0,2
I alt	-2,9

Foderomkostningerne falder med 2,9 mio. kr. som følge af flere forhold. Først og fremmest produktionsomlægningen hvor soholdet udvides til 1.250 søer og slagtesvineproduktionen der indskrænkes til 7.200 stk. Produktionsomlægningen betyder alene 2,8 mio. kr. lavere foderomkostninger, da de færre slagtesvin ville således have ædt mere end de ekstra søer og smågrise kommer til at gøre. Resten af forskellen, 0,1 mio. kr., skyldes ændringer i produktivitet.

Det er bemærkelsesværdigt hvor meget der kan spares på transportomkostningerne mellem lokaliteterne, hvor der i dag blandt andet flyttes grise rundt ved både 6, 16 og 30 kg. Transportomkostningerne falder med 0,6 mio. kr., bedriften kan således spare næsten 84 % på transportomkostninger. En samling af produktionen giver således meget lavere transportomkostninger, hvilket skyldes at der ikke længere skal køres på kryds og tværs mellem de forskellige lokaliteter med mandskab, grise og foder.

Lønomsomkostningen stiger med 0,2 mio. kr., fordi sohold er mere arbejdstidskrævende end slagtesvineproduktion. Det forventes generelt at diverse styk- og kapacitetsomkostninger på lokalitet A vil ligge på niveau med bedste tredjedel besætning, hvilket blandt andet er årsag til et fald på 0,2 mio. kr. på andre kapacitetsomkostninger end transport og løn, mens andre stykomkostninger stiger med 0,1 mio. kr. på grund af højere veterinære omkostninger ved smågriseproduktion.

Det koster 0,5 mio. kr. i øgede kapitalomkostninger at omdanne bedriften. Investeringen på 14,4 mio. kr. giver øgede renter og afskrivninger på over 1,3 mio. kr., til gengæld falder lejeomkostningerne på 0,8 mio. kr. bort.

Opnås der et tillæg i scenariet på 25 kr. pr. smågris, forbedres bundlinjen med 0,8 mio. kr., dette resulterer i at det årlige resultat bliver forbedret med 1,7 mio. kr. i forhold til den nuværende produktion.

Den samlede forbedring i scenarie 1 skønnes i gennemsnit at blive på 0,9 mio. kr. årligt.

Table 21. Resultatsammenligning - Scenarie 2 i forhold til nuværende produktion

Specifikation af resultat	Scenarie 2	Nuværende 1.000 kr.	Forskel
Salg af slagtesvin	0	22.435	-22.435
Salg af 30 kg smågrise	19.854	0	19.854
Salg af slagtesøer/-polte	1.226	618	608
Køb af egne sopolte	925	485	440
Bruttoudbytte	20.154	22.567	-2.413
Foderomkostninger	7.878	11.814	-3.936
Dyrlæge og medicin	736	450	286
Diverse stykomkostninger	709	781	-72
Stykomkostninger i alt	9.324	13.045	-3.721
Dækningsbidrag	10.831	9.523	1.308
Energi	596	676	-80
Vedligehold	399	356	43
Lønomsomkostninger	2.504	2.108	396
Forsikring	148	184	-36
Transport intern	0	748	-748
Diverse kapacitetsomkostninger	350	617	-268
Kontante kapacitetsomkostninger	3.996	4.689	-693
Afskrivning bygninger	1.317	660	657
Afskrivning inventar	640	367	274
Leje af driftsbygninger	0	798	-798
Renteomkostninger af bundet kapital	1.430	595	834
Kapitalomkostninger i alt	3.387	2.420	967
Årligt resultat	3.448	2.414	1.033

I tabel 21 er resultaterne for scenarie 2 sammenlignet med den nuværende produktion.

Soholdet udvides samtidig med at hele slagtesvineproduktionen stopper, økonomien er derfor sammenlignet totalt set.

Bruttoudbyttet falder med 2,4 mio. kr., hvilket primært skyldes at bedriften går fra at være fuldt integreret til at sælge alle grise ved 30 kg, samtidig med at soantallet udvides med 92 %.

Smågriseproduktionen udvides til ca. det dobbelte.

Tabel 22. Forklaring på ændret foderomkostning scenarie 2

	Mio. kr.
Flere søer	+3,8
Færre slagtesvin	-7,7
Flere grise pr. årssø	+0,1
Lavere foderforbrug smågrise	-0,2
I alt	-3,9

Foderomkostningerne falder 3,9 mio. kr., hvoraf de 3,9 mio. kr. skyldes produktionsomlægningen med udvidelsen til 1.500 søer og den indstillede slagtesvineproduktion. De resterende ændringer er forskydninger i flere grise pr. årssø, lavere foderforbrug smågrise og ændret smågrisedødelighed.

Der kan spares meget på de interne transportomkostninger ved at gå fra fem til én lokalitet, 0,7 mio. kr. En samling af produktionen fjerner de interne transportomkostninger helt, hvor der før gik mange ressourcer til at ligge og køre rundt mellem de forskellige lokaliteter.

Da sohold er mere arbejdstidskrævende end slagtesvineproduktion koster det 0,4 mio. kr. mere i løn at udvide soholdet. Ligesom i det første scenarie forventes det generelt at diverse styk- og kapacitetsomkostninger på lokalitet A vil ligge på niveau med bedste tredjedel besætning. Der kan i alt spares 0,3 mio. kr. på andre kapacitetsomkostninger, mens det koster derfor 0,2 mio. kr. i øgede andre stykomkostninger, hvilket primært er på grund af højere veterinære omkostninger.

Det koster 1 mio. kr. i øgede kapitalomkostninger at omdanne bedriften. Investeringen på 21,9 mio. kr. giver øgede renter og afskrivninger omkostninger på 1,8 mio. kr., til gengæld falder lejeomkostningerne på 0,8 mio. kr. bort.

Opnås der et tillæg i scenariet på 25 kr. pr. smågris, forbedres bundlinjen med 1,2 mio. kr., dette resulterer i at det årlige resultat bliver forbedret med 2,2 mio. kr. i forhold til den nuværende produktion.

Den samlede forbedring i scenarie 2 skønnes i gennemsnit at blive på 1 mio. kr. årligt.

//FU//

VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

Tlf.: 33 39 40 00

Fax: 33 11 25 45

vsp-info@lf.dk

en del af

Landbrug & Fødevarer

Ophavsretten tilhører Videncenter for Svineproduktion. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

Videncenter for Svineproduktion er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.